

Simone Krug, *Die Finanzierung der GAP im Kontext des Finanzverfassungssystems der EU*, Nomos, Göttingen 2008, ss. 613.

Wspólna Polityka Rolna służy wspieraniu rozwoju rolnictwa w państwach członkowskich. Zakres wsparcia zależy od sposobu i wielkości finansowania, ono bowiem przesądza o możliwości realizacji celów tej polityki. Dlatego z uznaniem należy przyjąć ukazanie się recenzowanej książki, wydanej w ramach prac Instytutu Prawa Rolnego w Getyndze. Autorka ukazuje zmiany w finansowaniu WPR w kontekście sys-

temu finansowania Unii Europejskiej na przestrzeni ostatnich pięćdziesięciu lat. Finansowanie – jak pisze – zawsze stanowiło poważne źródło konfliktów nie tylko w stosunkach między państwami członkowskimi, ale również między Parlamentem Europejskim i Radą, a jednocześnie poddawane było wpływowi czynników międzynarodowych.

Książka składa się z pięciu części poświęconych kolejno: początkom finansowania WPR i podstawom systemu finansowego EWG, ograniczeniom wydatków Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnych, uprawnieniom Parlamentu Europejskiego w zakresie finansowania WPR, skutkom dystrybucji środków WPR, jej wpływowi na sposób podziału wspólnotowego budżetu i problematyce sprawiedliwego wymiaru składek oraz wpływowi światowego handlu na WPR i jej finansowanie. Każda część podzielona jest na mniejsze, bardzo rozbudowane jednostki redakcyjne i kończy się zwięzłym podsumowaniem. Rozważania są niezmiernie szczegółowe, wręcz drobiazgowo, świadczą o znakomitej znajomości problematyki badawczej.

W ramach noty warto zwrócić uwagę na kilka zagadnień. Nie da się prowadzić głębszych rozważań na temat WPR, jeśli nie uwzględni się problematyki jej finansowania. Autorska wskazuje, że kwestia ta była niezmiernie istotna na wszystkich etapach rozwoju Wspólnej Polityki Rolnej – od chwili powstania dawnej EWG aż po czasy współczesne. Nawet wypracowane po kilku latach realizacji WPR rozporządzenie nr 25/1962 nie wyeliminowało konfliktów między państwami członkowskimi właśnie na tle finansowania. Spory w tym zakresie doprowadziły w połowie lat sześćdziesiątych do tzw. polityki pustych krzeseł (opuszczania obrad), ale ostatecznie udało się osiągnąć kompromis. Ten zaś okazał się potrzebny w dalszym rozwoju WPR, ze względu na dążenie do stabilizacji i ograniczania wydatków na realizację tej polityki. Wreszcie i obecny budżet „rolny”, obejmujący okres finansowania 2007-2013, jest wyrazem oddziaływania bardzo wielu czynników, w tym rozszerzenia Unii Europejskiej o nowe państwa członkowskie, a także globalizacji.

Omawiana tu praca pokazuje również wpływ handlu światowego na WPR i jej finansowanie, od narodzin tej polityki po czasy współczesne. Autorka przypomina porozumienie GATT z 1947 r., przyznające rolnictwu status specjalny, oraz kolejne negocjacje i ich wyniki, które ukazują działania Wspólnoty w kierunku ochrony własnego rolnictwa. Te działania widoczne są również w toczących się negocjacjach w ramach WTO. Przyniosły one już zmiany WPR i systemu jej finansowania.

Książkę S. Krug można polecić tym, którzy zajmują się Wspólną Polityką Rolną. Pozwala ona zrozumieć mechanizm kształtowania tej polityki od bodaj najważniejszej strony – finansowania.

MARTA BUDZINOWSKA